

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

УДК 657.1

DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/155-10>**Кемарська Л. Г.**кандидат економічних наук, доцент,
Дніпровський державний технічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6121-5772>**Kemarska Liliia**

Dniprovsky State Technical University

ОБЛІК ВИРОБНИЦТВА ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВАМИ ІТ-ГАЛУЗІ

У статті досліджено особливості облікового відображення виробництва та реалізації продукції підприємствами ІТ-галузі. Проаналізовано особливості укладання договорів постачання та надання послуг, їх вплив на облікову модель виробництва та реалізації продукції. Проведено порівняльну характеристику відображення операцій у сфері ІТ під час виробництва готової продукції та послуг. Визначено склад загальновиробничих витрат підприємств ІТ-галузі та особливості їх розподілу. Проаналізовано особливості оподаткування ПДВ операцій з постачання продукції ІТ-підприємствами резидентам та нерезидентам. Розкрито порядок складання податкових накладних для пільгових операцій з програмною продукцією. Охарактеризовано особливості відображення в податковій декларації з ПДВ пільгових та необ'єктних операцій постачання програмної продукції.

Ключові слова: програмна продукція, ІТ-послуги, облік, оподаткування, виробництво, реалізація.

ACCOUNT OF PRODUCTION AND REALIZATION OF PRODUCTS BY THE IT INDUSTRY ENTERPRISES

The article examines the features of the production and realization of products accounting by the IT industry enterprises. The types of economic activity carried out in IT enterprises were defined. The features of concluding contracts for the supply of programmatic products and provision of services in the field of IT were analyzed, their influence on the choice of production and realization of products accounting model depending on the subject of the contract was determined. The results of "programmatic products" and "IT-services" activities were compared, their content and application features were defined. A comparative characteristic of the reflection of operations in the field of IT in the production and realization of end-products and services was carried out. The primary documents, accounts, the order of determining incomes and expenses were defined. In order to improve the accounting of expenses for the production of programmatic products and services in the field of IT, it was proposed to open sub-accounts 231 "Production of programmatic products" and 232 "Production of IT-services" to account 23 "Production". The composition of general production costs of IT enterprises and features of their distribution were determined. It is established that the optimal basis for the distribution of overhead costs is the direct cost of labor. The features of VAT taxation of operations for the supply of products by IT enterprises to residents and non-residents were analyzed. It was determined that the Tax Code of Ukraine provides a temporary exemption from VAT on operations for the supply of software to residents according to the established list. The operations for the supply of IT products and services to residents that do not correspond to the list of exempt from VAT are taxed on a general basis. Features of drawing up tax invoices for preferential operations with programmatic products were revealed. The features of reflection of the following operations in the VAT tax return were described: 1) preferential operations for the supply of programmatic products; 2) operations for the supply of programmatic products that are not subject to VAT.

Keywords: programmatic products, IT-services, account, taxation, production, realization.

JEL classification: L86, M41, H25.

Постановка проблеми. Вітчизняний ІТ-сектор демонструє стрімке зростання протягом останніх років, забезпечуючи стабільне створення робочих місць, зростання податкових платежів до бюджету, надходження валютних коштів. Важливим рушійним фактором зростання ІТ-сектору економіки є вітчизняне законодавство, що передбачає альтернативні варіанти систем оподаткування, обліку та звітності, а також пільги, призначені для суб'єктів ІТ-сфери. Втім, незважаючи на велике поширення, продукція підприємств ІТ-галузі залишається специфічним об'єктом бухгал-

терського обліку. Відповідно, виникає чимало неврегульованих питань щодо облікового відображення виробництва та реалізації продукції в ІТ-галузі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Більшість сучасних публікацій присвячена питанням оподаткування діяльності в ІТ-сфері, обґрунтуванню вибору оптимальної системи оподаткування, обліку та звітності. Зокрема, це дослідження О. Більовської, О. Бурлакова, О. Винничук, В. Карпової, Н. Мусієнко, Т. Склярчук, А. Тимошенко. Низка праць вітчизняних економістів, таких як О. Даниленко, О. Золотухін,

Таблиця 1

Види економічної діяльності підприємств ІТ-галузі

Група	КВЕД
58 «Видання програмного забезпечення»	58.21 «Видання комп'ютерних ігор»
	58.29 «Видання іншого програмного забезпечення»
62 «Комп'ютерне програмування, консультування та пов'язана з ними діяльність»	62.01 «Комп'ютерне програмування»
	62.02 «Консультування з питань інформатизації»
	62.03 «Діяльність із керування комп'ютерним устаткуванням»
	62.09 «Інша діяльність у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем»
63 «Надання інформаційних послуг»	63.11 «Оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність»
	63.12 «Веб-портали»

І. Первій, О. Перчук, Ю. Серпенинова, присвячена дослідженню особливостей облікового відображення окремих об'єктів, таких як програмне забезпечення, веб-сайти, комп'ютерні програми. Втім, низка питань залишається недостатньо висвітленою та потребує подальшого дослідження. Зокрема, це облікове відображення виробництва та реалізації продукції підприємствами ІТ-галузі.

Мета статті полягає в дослідженні особливостей облікових моделей виробництва та реалізації продукції підприємствами ІТ-галузі, розробленні заходів та пропозицій щодо їх удосконалення.

Виклад основного матеріалу. Підприємства ІТ-галузі здійснюють свою діяльність у сфері інформаційних технологій. Відповідно до національного законодавства інформаційна технологія – це «цілеспрямована організована сукупність інформаційних процесів з використанням засобів обчислювальної техніки, що забезпечують високу швидкість обробки даних, швидкий пошук інформації, розосередження даних, доступ до джерел інформації незалежно від місця їх розташування» [1]. Діяльності підприємств ІТ-галузі відповідають такі види економічної діяльності (табл. 1) [2].

Здійснюючи діяльність у сфері інформаційних технологій, підприємства ІТ-галузі отримують результат діяльності у вигляді продукції. Продукція – це загальний термін, що використовують для позначення послуг або готової продукції підприємства. Готовою продукцією для ІТ-галузі є програмна продукція. Податковий

кодекс України (ПКУ) [3] дає тлумачення складових частин програмної продукції (рис. 1). Тлумачення поняття послуг для ІТ-бізнесу національне законодавство не містить.

Особливості бухгалтерського обліку господарських операцій виробництва та реалізації продукції підприємств ІТ-галузі будуть перш за все залежати від того, договір якого типу укладено з контрагентом: договір купівлі-продажу програмної продукції або договір надання послуг. Основою під час вибору типу договору є визначення можливості передачі готового продукту покупцю. Готовий продукт у вигляді створеного активу, тобто готової продукції, може бути переданий покупцю лише за умови укладання договору купівлі-продажу програмної продукції. Ще однією особливістю здійснення діяльності в ІТ-сфері є передача прав власності на продукт. Право власності може передаватись тільки на готовий продукт, але не на послугу. Зокрема, це підтверджується положеннями джерел [2]. Отже, «послуги – це результат економічної діяльності, відносно якого не можна встановити права власності. Послуги не підлягають продажу окремо від процесу їх виробництва. Момент завершення виробництва послуги збігається з моментом надання її споживачеві». Таким чином, якщо, наприклад, у результаті розроблення програмного забезпечення визначається право власності, то має бути вибрано договір постачання (купівлі-продажу) програмної продукції, а не договір надання послуг з розроблення програмного забезпечення.

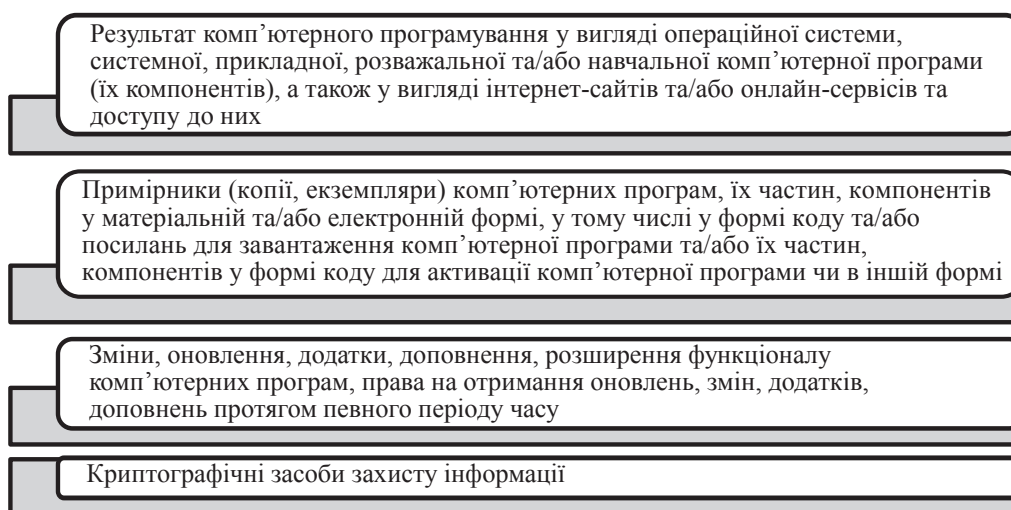

Рис. 1. Складові частини програмної продукції

Таблиця 2

Облік виробництва та реалізації готової продукції, а саме програмного продукту

Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
1. Відображено прямі витрати на виробництво програмної продукції	23	661, 65, 20, 63
2. Відображено у складі виробничої собівартості загальновиробничі витрати (змінні та постійні розподілені)	23	91
3. Завершено виробництво програмної продукції, проведено підсумкове тестування	26	23
4. Передана програмна продукція покупцю, підписана видаткова накладна та акт прийому-передачі	901	26
5. Відображено дохід від реалізації програмної продукції вітчизняним покупцям	361	701
6. Відображено ПДВ (за наявності)	701	641

Під час укладання договору купівлі-продажу програмної продукції на підприємстві створюється готова продукція. Виробнича собівартість такої продукції формується на рахунку 23 «Виробництво». По завершенні виробництва програмної продукції та проведенні заключного тестування вона списується як готова продукція на склад з використанням рахунку 26 «Готова продукція». Під час реалізації програмної продукції продавцем оформлюються видаткова накладна та податкова накладна. Можливим є оформлення акта приймання-передачі програмної продукції, у якому зазначається відповідність програмної продукції технічному завданню та специфікації, а також може зазначатись інформація щодо права власності на цей програмний продукт.

На підставі видаткової накладної та акта приймання-передачі покупець оприбутковує програмну продукцію у складі нематеріальних активів за умови відповідності критеріям визнання. Облік операцій з виробництва та реалізації готової продукції, а саме програмного продукту, наведено в табл. 2.

Під час укладання договору надання послуг на підприємстві готова продукція не створюється. Виробнича собівартість послуг формується на рахунку 23 «Виробництво». Для обліку доходів від реалізації послуг застосовується рахунок обліку 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг». Відповідно до П(С)БО 15 «Дохід» [4] дохід від надання послуг на дату балансу визнача-

ється з урахуванням ступеня завершеності операції з надання послуг за таким алгоритмом.

Результат операції з надання послуг може бути достовірно оцінений за наявності всіх таких умов:

- можливість достовірної оцінки доходу;
- ймовірність надходження економічних вигід від надання послуг;
- можливість достовірної оцінки ступеня завершеності надання послуг на дату балансу;
- можливість достовірної оцінки витрат, здійснених для надання послуг та необхідних для їх завершення.

Ступінь завершеності операції з надання послуг оцінюється із застосуванням одного з таких методів (рис. 2).

Якщо неможливо застосувати жоден із наведених способів оцінювання ступеня завершеності операції з надання послуг, то дохід відображається в бухгалтерському обліку в розмірі визначених витрат, що підлягають відшкодуванню (фактичних витрат). Підприємства ІТ-галузі можуть надавати послуги, за якими неможливо визначити обсяг робіт (наприклад, супроводження та оновлення програмного забезпечення на певний період часу). Якщо послуги полягають у виконанні невизначеної кількості дій (операцій) за передбачений період часу, то дохід визначається шляхом рівномірного його нарахування за цей період (крім випадків, коли інший метод краще визначає ступінь завершеності надання послуг) [4; 5].

Вивчення виконаної роботи

- Застосування такого способу є можливим за узгодження між сторонами оцінки готовності наданої послуги. Для застосування такого способу необхідна деталізація етапів надання послуг з розцінками (наприклад, у специфікації до договору).

Визначення питомої ваги обсягу послуг, наданих на певну дату, у загальному обсязі послуг, які мають бути надані

- Застосування такого способу передбачає розрахунок доходу з урахуванням відсотка виконання послуг. Базою для розрахунку можуть бути вибрані заплановані люд.-год. на надання ІТ-послуг.

Визначення питомої ваги витрат, яких зазнає підприємство у зв'язку з наданням послуг, у загальній очікуваній сумі таких витрат.

- Сума витрат, здійснених на певну дату, включає тільки ті витрати, які відображають обсяг наданих послуг на цю саму дату. Застосування цього способу є можливим під час складання планової калькуляції витрат на кожне замовлення. На дату балансу визначаються відсоток фактичних витрат у планових та відповідний відсоток доходу.

Рис. 2. Методи оцінювання ступеня завершеності операції з надання послуг

Таблиця 3

Особливості відображення операцій у сфері ІТ

Продукція підприємства ІТ-галузі	Готова продукція	Послуга
Оформлення договірних відносин	Договір купівлі-продажу, специфікація, технічне завдання, NDA-угода	Договір надання послуг, специфікація, технічне завдання, NDA-угода
Сторони договірних відносин	Продавець (постачальник), покупець	Виконавець, замовник
Первинні документи	Рахунок, видаткова накладна, податкова накладна, акт приймання-передачі	Рахунок, акт надання послуг, податкова накладна
Право власності	Визначається	Не визначається
Рахунки обліку витрат	23, 91, 26, 901	23, 91, 903
Рахунки обліку доходів	701	703

Під час реалізації ІТ-послуг виконавцем оформлюються акт надання послуг та податкова накладна. На підставі акта надання послуг замовник відображає отримані послуги у складі витрат діяльності або включає їх до собівартості активів відповідно до стандартів бухгалтерського обліку та облікової політики підприємства.

У табл. 3 наведено порівняння відображення виробництва готової продукції та надання послуг у сфері ІТ.

Задля вдосконалення облікового відображення витрат на виробництво програмної продукції та послуг в ІТ-секторі доцільно до рахунку 23 «Виробництво» відкрити такі субрахунки:

- 231 «Виробництво програмної продукції»;
- 232 «Виробництво ІТ-послуг».

До рахунку 91 «Загальновиробничі витрати» вважаємо недоцільним відкриття окремих субрахунків для обліку загальновиробничих витрат, пов'язаних з обслуговуванням виробництва готової продукції та послуг, оскільки в практичній діяльності підприємств ІТ-сектору неможливо здійснити обґрунтований розподіл загальновиробничих витрат між готовою продукцією та послугами, якщо процес їх виробництва відбувається одночасно у звітному періоді. Зокрема, до загальновиробничих витрат ІТ-компаній належать витрати на електроенергію технологічну, амортизація комп'ютерної техніки, серверів, мереж (що використовується як виробниче обладнання), непряма заробітна плата з нарахуваннями ІТ-фахівців (що обслуговують процес виробництва загалом та здійснюють управління

й контроль виконання замовлень), непрямі витрати на матеріали, витрати на утримання й оренду виробничих приміщень тощо. Таким чином, облік загальновиробничих витрат доцільно вести на єдиному рахунку 91 з їх щомісячним розподілом між об'єктами виробництва. Базою розподілу загальновиробничих витрат для підприємств ІТ-галузі доцільно вибрати прями витрати на оплату праці, оскільки саме ця стаття має найбільшу питому вагу у собівартості продукції та послуг.

Специфічним документом під час виконання угод в ІТ-сфері є NDA-угода про нерозголошення даних, що стали відомі в процесі розроблення, тестування та впровадження програмного продукту. Цей документ не є обов'язковим, але, як правило, оформлюється для можливості доступу продавця (розробника, виконавця), тобто приймаючої сторони, до конфіденційної інформації покупця (замовника), тобто розкриваючої сторони.

Податкова накладна складається за правилом першої події (крім випадків реалізації бюджетним установам, де застосовується касовий метод). Під час складання податкової накладної важливим є вибір коду продукції або послуг, що зазначається в колонках 3.1, 3.3. Якщо податкова накладна складається на програмну продукцію, тобто готовий продукт, то зазначається код товару згідно з довідником УКТЗЕД [6]. Однак цей довідник не містить кодів, які відповідають програмній продукції, тому ДФС, згідно з Довідником умовних кодів [7], для програмної продукції визначила умовний код 00502, який рекомендовано застосовувати. Якщо

Таблиця 4

Особливості оподаткування ПДВ операцій з постачання продукції ІТ-підприємств

Вид операції	Ставка ПДВ	Примітки
Операції з постачання програмної продукції вітчизняним покупцям та замовникам	До 1 січня 2023 р. звільняються від оподаткування ПДВ	Перелік операцій з постачання програмної продукції, що звільняються тимчасово від оподаткування ПДВ, регулюється п. 2.26 розд. XX ПКУ.
Операції з постачання продукції та послуг ІТ-сфери, що не відповідають переліку звільнених від ПДВ, вітчизняним покупцям та замовникам	20%	Якщо внаслідок постачання послуг, пов'язаних із програмною продукцією, не відбувається жодних змін у програмній продукції, то операції з постачання таких послуг оподатковуються ПДВ у загальностановленому порядку за ставкою 20%.
Виплата роялті у грошовій формі	Не є об'єктом оподаткування ПДВ	Поняття роялті регулюється пп. 14.1.225 ст. 14 ПКУ.
Постачання ІТ-послуг замовнику-нерезиденту	Не є об'єктом оподаткування ПДВ	Регулюється залежно від визначеного місця постачання послуг згідно з п. 186.3.в) ПКУ. Для послуг з розроблення, постачання й тестування програмного забезпечення, оброблення даних та надання консультацій з питань інформатизації, надання інформації та інших послуг у сфері інформатизації, зокрема з використанням комп'ютерних систем, місцем постачання послуг є місце, в якому отримувач послуг зареєстрований як суб'єкт господарювання.

Податкова декларація з ПДВ

Код рядка	Код додатка	I. ПОДАТКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	Обсяги постачання (без ПДВ)	Сума ПДВ
		...		
5	Д6	Операції, що не є об'єктом оподаткування (ст. 196 розд. V Кодексу), операції з постачання послуг за межами митної території України та послуг, місце постачання яких визначено відповідно до п. п. 186.2, 186.3 ст. 186 розд. V Кодексу за межами митної території України, операції, які звільнені від оподаткування (ст. 197 розд. V Кодексу, підрозд. 2 розд. XX Кодексу, міжнародні договори (угоди))	35 000	x
5.1	Д6	зокрема, операції, що звільнені від оподаткування (ст. 197 розд. V Кодексу, підрозд. 2 розд. XX Кодексу, міжнародні договори (угоди))	15 000	x

Таблиця 1

Операції з постачання послуг за межами митної території України та послуг, місце постачання яких визначено відповідно до п. п. 186.2, 186.3 ст. 186 розд. V Кодексу за межами митної території

№	Назва операції	Пункт (підпункт), стаття Кодексу	Обсяг постачання (без податку на додану вартість)
1	Послуги з розроблення, постачання та тестування програмного забезпечення, з оброблення даних та надання консультацій з питань інформатизації, надання інформації та інших послуг у сфері інформатизації, у тому числі з використанням комп'ютерних систем	186.3	20 000
Усього згідно зі статтею Кодексу			20 000
Усього (переноситься до рядка 5 декларації)			20 000

Таблиця 2

Розрахунок сум податку на додану вартість, не сплаченого суб'єктом господарювання до бюджету у зв'язку з отриманням податкових пільг

№	Найменування податкової пільги	Код податкової пільги (згідно з довідником пільг)	Сума ПДВ, не сплачена до бюджету у зв'язку з отриманням податкової пільги	Обсяг звільнених від оподаткування операцій з постачання товарів/послуг	Обсяги операцій з придбання товарів/послуг		
					20%	7%	0% (звільнені)
1	Тимчасово, з 1 січня 2013 р. до 1 січня 2023 р., звільняються від оподаткування ПДВ операції з постачання програмної продукції, а також операції з програмною продукцією, плата за які не вважається роялті згідно з абзацами другим – сьомим пп. 14.1.225 п. 14.1 ст. 14 цього Кодексу	14060495	2 500	15 000	1 500	–	1 000
Усього			2 500	15 000	1 500	–	1 000

Рис. 3. Відображення у декларації з ПДВ звільнених від ПДВ операцій постачання програмної продукції

податкова накладна складається на послугу, то зазначається код послуги згідно з ДКПП [8].

Важливим моментом під час обліку реалізації продукції підприємств ІТ-сфери є правильне визначення порядку оподаткування податком на додану вартість (табл. 4).

Податкова накладна складається також на операції з програмною продукцією, звільнені від ПДВ. В такому разі в «шапці» накладної реквізиту «Складені на операції, звільнені від оподаткування» проставляється відмітка та в реквізиті «з причини» зазначається «Без ПДВ». В табличній частині такої податкової накладної у стовбці 8 «Код ставки» зазначається «903» (звільнені від оподаткування), у стовбці 9 «Код пільги» зазначається «14060495» (код тимчасової пільги по звільненню ПДВ програмної продукції). На операції, що не

є об'єктом оподаткування ПДВ, податкові накладні не складаються [9].

Відображення в податковій декларації з ПДВ операцій постачання програмної продукції вітчизняним покупцям та замовникам, звільнених від ПДВ, та необ'єктних операцій здійснюється в розд. 1 «Податкові зобов'язання» та у додатку 6 [10] (рис. 3).

Висновки. В результаті дослідження особливостей облікового відображення виробництва та реалізації продукції підприємствами ІТ-галузі отримані такі висновки.

Залежно від виду договору з контрагентом (договір купівлі-продажу або договір надання послуг) результатом діяльності підприємства ІТ-галузі може бути готовий продукт (програмна продукція) або послуга.

Саме вибраний вид договору (відповідно, й предмет договору) є вирішальним для вибору облікової моделі виробництва й реалізації продукції. Облікові моделі виробництва та реалізації програмного продукту та ІТ-послуги характеризуються різними первинними документами, рахунками обліку, порядком визначення доходів та витрат. На програмний продукт, на відміну від послуги, може встановлюватись право власності.

Залежно від виду операції з постачання продукції ІТ-підприємств передбачено особливості оподаткування ПДВ таких операцій. ПКУ передбачено перелік опера-

цій з постачання програмної продукції, що звільняються від оподаткування ПДВ (до 1 січня 2023 р.). Операції, що не відповідають переліку та здійснюються на митній території України, оподатковуються за основною ставкою 20%. Роялті та постачання ІТ-послуг замовнику-нерезиденту не є об'єктом оподаткування ПДВ.

Перспективами подальших досліджень є дослідження особливостей облікового відображення створення програмного забезпечення для власних потреб, оприбуткування його як нематеріального активу та отриманих роялті від його використання.

Список використаних джерел:

1. Про Національну програму інформатизації : Закон України від 4 лютого 1998 р. № 74/98-ВР / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/74/98-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 15.04.2020).
2. Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010 : Національний класифікатор України, прийнято Наказом Держспоживстандарту України від 11 жовтня 2010 р. № 457. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10> (дата звернення: 20.04.2020).
3. Податковий кодекс України : Закон України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2755-17> (дата звернення: 20.04.2020).
4. П(С)БО № 15 «Дохід» : Наказ МФУ від 29 листопада 1999 р. № 290. URL: <https://buhgalter911.com/normativnaya-baza> (дата звернення: 20.04.2020).
5. Воляннюк І. Особливості бухгалтерського обліку в ІТ-компаніях. *Офіційно про податки*. 2017. № 12. URL: <http://www.visnuk.com.ua/uk/publication/100004441-osoblivosti-bukhobliku-v-it-kom> (дата звернення: 20.04.2020).
6. Про митний тариф України : Закон України від 19 вересня 2013 р. № 584-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/584%D0%B0> (дата звернення: 20.04.2020).
7. Державна податкова служба України : веб-сайт. URL: <https://tax.gov.ua> (дата звернення: 10.05.2020).
8. Державний класифікатор продукції та послуг ДК 016:2010 : Національний класифікатор України, прийнято Наказом Держспоживстандарту України від 11 жовтня 2010 р. № 457. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v457a609-10> (дата звернення: 20.04.2020).
9. Нечипоренко Г. Програмна продукція та ПДВ. *Офіційно про податки*. 2018. № 23. URL: <http://www.visnuk.com.ua/uk/publication/100008243-programna-produktsiya-ta-pdv> (дата звернення: 05.05.2020).
10. Порядок заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість : Наказ МФУ від 28 січня 2016 р. № 21. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0159-16> (дата звернення: 10.05.2020).

References:

1. Pro Natsionalnu prohramu informatyzatsii : Zakon Ukrainy vid 04.02.1998 r. № 74/98-VR / Verkhovna Rada Ukrainy. [About the National program of informatization : Law of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/74/98-%D0%B2%D1%80> (accessed: 15.04.2020).
2. Klyasyfikatsiia vydiv ekonomichnoi diialnosti DK 009:2010: Natsionalnyi klasyfikator Ukrainy vid 11.10.2010. № 457 / Derzhspozhyvstandart Ukrainy [Classification of types of economic activity]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10> (accessed: 20.04.2020).
3. Podatkovyi kodeks Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 02.12.2010 r. № 2755-VI / Verkhovna Rada Ukrainy [Internal revenue code of Ukraine : Law of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2755-17> (accessed: 20.04.2020).
4. P(S)BO № 15 “Dokhid” : Nakaz № 290 vid 29.11.1999 / Ministerstvo finansiv Ukrainy [Position (standard) of record-keeping is a 15 “Profit”]. URL: <https://buhgalter911.com/normativnaya-baza> (accessed: 20.04.2020).
5. Volianiuk I. (2017). Osoblyvosti bukhobliku v IT-kompaniiakh. [Features of account are in IT-companies]. *Officially about taxes*, no. 12. Available at: <http://www.visnuk.com.ua/uk/publication/100004441-osoblivosti-bukhobliku-v-it-kom> (accessed: 20.04.2020).
6. Pro mytnyi taryf Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 19.09.2013 p. № 584-VII. Verkhovna Rada Ukrainy [About the custom tariff of Ukraine : Law of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/584%D0%B0> (accessed: 20.04.2020).
7. Derzhavna podatkovna sluzhba Ukrainy [Government tax service of Ukraine]. Web site. URL: <https://tax.gov.ua> (accessed: 10.05.2020).
8. Derzhavnyi klasyfikator produktii ta posluh DK 016:2010 : Natsionalnyi klasyfikator Ukrainy vid 11.10.2010. № 457 / Derzhspozhyvstandart Ukrainy [State classifier of products and services]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v457a609-10> (accessed: 20.04.2020).
9. Nechiporenko H. (2018). Prohramna produktsiia ta PDV, no. 23. Available at: <http://www.visnuk.com.ua/uk/publication/100008243-programna-produktsiya-ta-pdv> (accessed: 05.05.2020).
10. Poriadok zapovnennia i podannia podatkovoi zvitnosti z podatku na dodanu vartist : Nakaz vid 28.01.2016 r. № 21 / Ministerstvo finansiv Ukrainy [An order of filling and presentation of the tax accounting is from a tax value-added]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0159-16> (accessed: 10.05.2020).